

ТӨРИЙН МЭДЭЭЛЭЛ

№ 26 (163)

Монгол Улсын Хууль:

- *Өриөөл үзүүлэх тухай*

Монгол Улсын Их Хурлын тогтоол:

- *Колисс байгуулах тухай*

Монгол Улсын Засгийн Газрын тогтоол

- *Дүрэл, журам батлах тухай*

Улсын Их Хурлын Тамгын газар

Улаанбаатар хот
2000 он

ТӨРИЙН МЭДЭЭЛЭЛ

МОНГОЛ УЛСЫН ИХ ХУРЛЫН АЛБАН МЭДЭЭЛЭЛ

Улаанбаатар хот

2000 оны долдугаар сарын 14

№ 26 (163)

Гарчиг

Нэг. МОНГОЛ УЛСЫН ХУУЛЬ

266. Өршөөл үзүүлэх тухай	(2000-7-7-ны хууль)	489
---------------------------	---------------------	-----

Хоёр. МОНГОЛ УЛСЫН ИХ ХУРЛЫН ТОГТООЛ

267. Комисс байгуулах тухай	Дугаар 44	490
-----------------------------	-----------	-----

Гурав. МОНГОЛ УЛСЫН ЗАСГИЙН ГАЗРЫН ТОГТООЛ

268. Дүрэм, журам батлах тухай	Дугаар 83	491
--------------------------------	-----------	-----

269. Ерөнхий байцаагчийн эрх олгох, эрхийг		
--	--	--

хүчингүй болгох тухай	Дугаар 85	496
-----------------------	-----------	-----

МОНГОЛ УЛСЫН ХУУЛЬ

2000 оны 7 дугаар
сарын 7-ны өдөр

Улаанбаатар
хот

ӨРШӨӨЛ ҮЗҮҮЛЭХ ТУХАЙ

1 дүгээр зүйл. Гэмт хэрэг үйлдэж анх удаа хориц ял шийтгүүлсэн дор дурдсан ялтны шүүхээс оноогослсан ялын хугацааг харгалзахгүйгээр эдлээгүй үлдсэн үндсэн болон нэмэгдэл ялаас өршөөн хэлтрүүлнэ:

1.1.арван зургаан насанд хүрээгүй байхдаа үйлдсэн гэмт хэрэгт ял эдэлж байгаа;

1.2.арван дөрвөн насанд хүрээгүй гурав ба түүнээс дээш хүүхэдтэй хүмүүс буюу гурав хүртэл насны хүүхэдтэй болон жирэмсэн эмэгтэйчүүд;

1.3.өөрийн шууд асрамжинд байгаа арван зургаан хүртэл насны хагас өнчин хүүхэдтэй хүмүүс буюу ерх толгойлон эмэгтэйчүүд;

1.4.ял эдэлж байхдаа бие махбоди санаатайгаар гэмтээснээс бусад шалтгаанаар тахир дутуугийн нэг, хоёрдугаар зэрэгт орсон хүмүүс;

1.5.жараас дээш насны эрэгтэйчүүд, тавин таваас дээш насны эмэгтэйчүүд.

2 дугаар зүйл.Хориходос өөр төрлийн хөнгөн ял шийтгүүлсэн, түүнчлэн гэмт хэрэг болгоомжгүй

үйлдэж таван жилээс дээшгүй, гэмт хэрэг санаатай үйлдэж гурван жилээс дээшгүй хугацаагаар хориц ял шийтгүүлсэн ялтны эдлээгүй үлдсэн үндсэн болон нэмэгдэл ялаас тус тус өршөөн хэлтрүүлнэ.

3 дугаар зүйл. Гурваас арван жилийн хугацаагаар хориц ялаар шийтгүүлсэн ялтны эдлээгүй үлдсэн ялтын 30 хувийг, арван нэгээс арван таван жилийн хугацаагаар хориц ялаар шийтгүүлсэн ялтны эдлээгүй үлдсэн ялтын 25 хувийг, арван зургаагаас хорин таван жилийн хугацаагаар хориц ялаар шийтгүүлсэн ялтны эдлээгүй үлдсэн ялтын 20 хувийг тус тус өршөөн хасна.

4 дүгээр зүйл.Энэ хууль хүчин төгөлдөр болохос өмнө ял эдэлж дүссан бөгөөд Монгол Улсын Эрүүгийн хуулийн 54 дүгээр зүйлийн 1 дэх хэсгийн "д", "е", "ж"-д заасан ял шийтгэлгүй болох хугацаа, түүнчлэн ял тэнсэгдсэн, хориц газраас тэнсэн суллагдсан этгээдийн хянан харгалзах, насанд хүрээгүй этгээдэд хориц ял оногдуулсан таслан шийдвэрлэх тогтоол биелүүлжийг хойшлуулсан хугацаанаас үлдсэнгүй тус тус хэрэгсэхгүй болгоно.

5 дугаар зүйл.Дор дурдсан этгээдийг энэ хуульд заасан өршөөнд үп хамааруулна:

5.1.цаазаар авах ял шийтгүүлсэн этгээдийн ял нь учлагдан хорих ялаар солигдсон;

5.2.онц аюултай гэмт хэрэгтнээр тооцогдсон, гурав ба түнээс дээш удаа ял шийтгүүлсэн;

5.3.урьд санаатай гэмт хэрэг үйлдэж хорих ял эдэлж байсан этгээд Монгол Улсын Эрүүгийн хуулийн 54 дүгээр зүйлд заасан ял шийтгэлгүйд тооцогдох хугацаа болоогүй байхад гэмт хэрэг санаатай үйлдэж дахин хорих ял шийтгүүлсэн;

5.4.Монгол ардын хувьсгалын 70 жилийн ойг тохиолдуулан өршөөл үзүүлэх тухай БНМАУ-ын 1991 оны 6 дугаар сарын 21-ний өдрийн хууль, Монголын тулгар төрийн үүсгэн байгуулсны 790 жилийн ойг тохиолдуулан насанд хүрээгүй этгээд, эмзгэйчүүд, жар, түүнээс дээш насны эрэгтэйчүүдэд өршөөл үзүүлэх тухай 1996 оны 8 дугаар сарын 22-ны өдрийн хуулиар өршөөгдсөн болон түүнээс хойши хугацаанд зарлигаар учлагдан хорих ялаас чөлөөлөгдсөний дараа гэмт хэрэг санаатай үйлдсэн;

5.5.терийн эсрэг онц аюултай гэмт хэрэг /Эрүүгийн хуулийн 60-68 дугаар зүйл/, зандалчлах /Эрүүгийн хуулийн 73 дугаар зүйл/, хүнийг санаатай алах /Эрүүгийн хуулийн 86 дугаар

зүйл/, бусдын бие махбодид хүнд гэмтэл санаатай учруулах /Эрүүгийн хуулийн 90 дүгээр зүйлийн 2 дахь хэсэг/, хун кулгайлах /105/ дүгээр зүйлийн 2 дахь хэсэг/, хүчиндэх /Эрүүгийн хуулийн 112 дугаар зүйлийн 3 дахь хэсэг/, бэлгийн дур хүслээ ёс бусаар хангах /Эрүүгийн хуулийн 113 дугаар зүйл/, бусдын эд хөрөнгийг булааж ашиглан шамшигдуулах /Эрүүгийн хуулийн 124 дүгээр зүйлийн 4 дахь хэсэг/, бусдын эд хөрөнгийг дээрэмдэх /Эрүүгийн хуулийн 125 дугаар зүйлийн 2 дахь хэсэг/, бусдын эд хөрөнгийг запилан мэхэлж ашиглан шамшигдуулах /Эрүүгийн хуулийн 127 дугаар зүйлийн 3 дахь хэсэг/, хорих газраас оргох /Эрүүгийн хуулийн 211 дүгээр зүйлийн 2 дахь хэсэг/, цагдаагийн байгууллагын ажилтан буюу нийгмийн хэв журам хамгаалах олон нийтийн байцаачийн амь биед халдах /Эрүүгийн хуулийн 222 дугаар зүйл/, танхайрах /Эрүүгийн хуулийн 239 дүгээр зүйлийн 3 дахь хэсэг/.

6 дугаар зүйл.Энэ хуулийг 2000 оны 7 дугаар сарын 21-ний өдрөөс эхлэн дагаж мөрднө.

7 дугаар зүйл.Энэ хууль 1999 оны 7 дугаар сарын 29-ний өдрийн 09 цагаас өмнө гэмт хэрэг үйлдсэн хүмүүст хамаарна.

МОНГОЛ УЛСЫН ИХ ХУРЛЫН ДАРГА

Р.ГОНЧИГДОРЖ

МОНГОЛ УЛСЫН ИХ ХУРЛЫН ТОГТООЛ

2000 оны 7 дугаар
сарын 7-ны өдөр

Дугаар 44

Улаанбаатар
 хот

Комисс байгуулах тухай

Монгол Улсын Их Хурлаас ТОГТООХ нь:

1.Өршөөл үзүүлэх тухай хуулийг хэрэгжүүлэх ажлыг зохион байгуулах комиссыг дор дурдсан бүрэлдэхүүнтэй байгуулсугай:

Комиссын дарга:

-Хууль зүйн байнгын хорооны дарга

Орлогч дарга:

-ХЗЯ-ны төрийн нарийн бичгийн

Ерөнхийлэгч
-Монголын Өмгөөлөгчдийн холбооны

-Нийслэлийн Засаг даргын орлогч
-Эрүүгийн цагдаагийн газрын дарга
-ЭМНХЯ-ны төрийн нарийн бичгийн дарга
-Гэгээрлийн яамны төрийн нарийн бичгийн

дарга

2.Комисст даалгах нь:

1/Өршөөл үзүүлэх ажлыг Монгол Улсын хуулийн дагуу 2000 оны 7 дугаар сарын 28-ны дотор багтаан гүйцэтгэж, дүнг Улсын Их Хуралд танилцуулах;

2/Өршөөл үзүүлэх тухай энэ хуулийг бүх ялтанд тайлбарлан таниулах, хорих газраас суллагдаж байгаа хүмүүсийг орон нутагт хүргэх ажлыг шуурхай зохион байгуулах.

3.Хорих газраас суллагдсан хүмүүсийг орон нутагт хүргэх болон өршөөл үзүүлэхтэй холбогдсон зардлыг улсын төсөвөөс гаргахыг Засгийн газар /Р.Амаржаргал-/т зөвшөөрсүгэй.

ДАРГА

Р.ГОНЧИГДОРЖ

дарга

Нарийн бичгийн дарга:

-ШШБЕГ-ын дарга

Гишүүд:

-Улсын Их Хурлын гишүүн

-Улсын Их Хурлын гишүүн. Хүний

дарга

2.Комисст даалгах нь:

3.Хорих газраас суллагдсан хүмүүсийг орон

нутагт хүргэх болон өршөөл үзүүлэхтэй холбогдсон

зардлыг улсын төсөвөөс гаргахыг Засгийн газар

/Р.Амаржаргал-/т зөвшөөрсүгэй.

ДАРГА

эрхийн дэд хорооны дарга

-УДШ-ийн Ерөнхий шүүгч

-Улсын ерөнхий прокурорын орлогч

-Ерөнхийлэгчийн хуулийн асуудал эрхэлсэн зөвлөх

МОНГОЛ УЛСЫН ЗАСГИЙН ГАЗРЫН ТОГТООЛ

2000 оны 6 дугаар
сарын 14-ний өдөр

Дугаар 83

Улаанбаатар
хот

Дүрэм, журам батлах тухай

Үл хөдлөх эд хөрөнгийн бүртгэлийн тухай
хуулийн 7 дугаар зүйлийн 2 дахь хэсгийг үндэслэн
Монгол Улсын Засгийн газраас ТОГООХ нь:

"Үл хөдлөх эд хөрөнгийн бүртгэлийн газрын
дүрэм"-ийг 1 дүгээр хавсралт, "Үл хөдлөх эд
хөрөнгийн улсын бүртгэгчийн ажиллах журам"-ыг 2

дугаар хавсралтын ёсоор тус тус баталсугай.

**МОНГОЛ УЛСЫН ЕРӨНХИЙ
САЙД**

Р.АМАРЖАРГАЛ

ХУУЛЬ ЗҮЙН САЙД

Д.ГАНБОЛД

*Засгийн газрын 2000 оны 83 дугаар —
тогтооолын 1 дүгээр хавсралт*

ҮЛ ХӨДЛӨХ ЭД ХӨРӨНГИЙН БҮРТГЭЛИЙН ГАЗРЫН ДҮРЭМ

Нэг. Нийтлэг үндэслэл

1. Үл хөдлөх эд хөрөнгийн бүртгэлийн газар /цаашид "газар" гэх/ нь төрийн болон орон нутгийн нийтийн зориулалттай өмчид хамаарахаас бусад үл хөдлөх эд хөрөнгийн бүртгэлийн үйл ажиллагааг хууль тогтоомжийн хүрээнд хэрэгжүүлэх үүрэг бүхий Засгийн газрын хэрэгжүүлэгч агентлаг мөн.

2. Газрын үндсэн зорилго нь төрийн болон орон нутгийн нийтийн зориулалттай өмчид хамаарахаас бусад Монгол Улсын нутаг дэвсгэрт оршиж байгаа үл хөдлөх эд хөрөнгө, гадаад улсын нутаг дэвсгэрт байгаа Монгол Улсын иргэн, хуулийн этгээдийн өмчлөл, эзэмшил, ашиглалтад байгаа үл хөдлөх эд хөрөнгийг бүртгэн өмчлөгчийн өмчлөх эрхийг баталгаажуулах, үл хөдлөх эд хөрөнгийн талаархи мэдээллийн санг бий болгох, үл хөдлөх эд хөрөнгийн талаархи мэдээлэл лавлагаагаар үйлчлэх, иргэд болон хуулийн этгээдийн үл хөдлөх эд хөрөнгийн өмчлөх эрхийг хамгаалахад оршино.

3. Газар нь үйл ажиллагаандaa Үндсэн хууль, Иргэний хууль, Үл хөдлөх эд хөрөнгийн бүртгэлийн тухай хууль, холбогдох бусад хууль тогтоомж, Засгийн газрын шийдвэр болон

энххүү дүрмийг удирдлага болгоно.

4. Газар нь Хууль зүйн сайдын эрхлэх асуудлын хүрээнд үйл ажиллагаагаа явуулах бөгөөд түүний өмнө ажлаа хариуцан тайлагнана.

5. Газар нь зохих журмын дагуу үйлдсэн тамга, тэмдэг, албан бичгийн хэвлэмэл хуудас хэрэглэнэ. Газар нь өөрийн билэгдэлтэй байж болно.

Хоёр. Газрын удирдлага, зохион байгуулалтын бүтэц

6. Газрын удирдлага нь дарга, дэд даргаас бүрдэнэ.

7. Газрын даргыг Хууль зүйн сайдын санал болгосноор Засгийн газар, дэд даргыг газрын даргын санал болгосноор Хууль зүйн сайд тус тус томилно.

Газрын дарга нь үл хөдлөх эд хөрөнгийн улсын ерөнхий байцаагч байна.

8. Газрын зохион байгуулалтын бүтцийг

Хууль зүйн сайд батална.

болгох, сэргээх;

9. Газрын дарга Хууль зүйн сайдтай үр дүнгийн гэрээ байгуулж газрын зорилт, чиг үүргийг хэрэгжүүлэх ажлыг Хууль зүйн сайд болон Засгийн газрын өмнө бүрэн хариуцаж тайлagnана.

10. Газрын даргын дэргэд түүнд зөвлөх үүрэг бүхий даргын зөвлөл ажиллана. Зөвлөлийн гишүүдийн бүрэлдэхүүн, ажиллах журмыг газрын дарга батална.

11. Газрын дарга дараах эрх, үүрэгтэй байна:

а/газрын нэрийн өмнөөс бусад байгууллагатай харилцан, байгууллагыг төлөөлөх;

б/Хууль зүйн сайдыг үл хөдлөх эд хөрөнгийн бүртгэлийн талаархи мэдээллээр хангах;

в/иргэд, хуулийн этгээдийн өргөдөл, гомдолыг шийдвэрлэх;

г/газрын дотоод журмыг баталж мөрдүүлэх, батлагдсан төсвийг захиран зарцуулах;

д/улсын бүртгэгчийн гаргасан хууль бус шийдвэрийг хүчингүй болгох, өөрчлөх;

е/газрын хэлтэс, албадын дарга, улсын бүртгэгч болон бусад ажилтныг томилж, чөлөөлөх;

ж/өөрийн эрх хэмжээний хүрээнд хууль тогтоомжид нийцүүлэн тушаал гаргах;

з/улсын бүртгэлийн гэрчилгээг хүчингүй

и/газрын тухайн жилийн үйл ажиллагааны үр дүнгийн гэрээ болон хийж гүйцэтгэх ажлын төлөвлөгөөг 1 дүгээр сарын 15-ны дотор боловсруулж Хууль зүйн сайдаар батлуулах;

к/тухайн жил дууссанаас хойш 30 хоногийн дотор үр дүнгийн гэрээг дүгнэж, тайланг Хууль зүйн сайдад хүргүүлэх.

12. Газрын дэд дарга үл хөдлөх эд хөрөнгийн бүртгэлийн үйл ажиллагааг мэргэшлийн үндсэн дээр удирдан зохион байгуулж, ажлаа газрын даргын өмнө хариуцна.

13. Газрын дэд дарга нь төв болон орон нутгийн үл хөдлөх эд хөрөнгийн бүртгэлийн өдөр тутмын үйл ажиллагаанд хяналт тавьж ажиллана.

14. Аймаг дахь Үл хөдлөх эд хөрөнгийн бүртгэлийн товчооны дарга нь тухайн аймгийн үл хөдлөх эд хөрөнгийн бүртгэлийн үйл ажиллагааг удирдан зохион байгуулж, газрын даргын өмнө ажлаа хариуцан тайлagnана.

Орон нутагт товчоо байгуулах, нэгтгэх, татан буулгах асуудлыг газрын дарга Хууль зүйн сайдтай зөвшилцэн шийдвэрлэнэ.

15. Газар нь кадастрын бүртгэл, үнэлгээнд хяналт тавих үүрэг бүхий албатай байна. Албаны дүрмийг Хууль зүйн сайд батална.

16. Хяналтын албаны дарга нь улсын ахлах байцаагчийн эрхтэй байх бөгөөд кадастрын хэмжилт, үнэлгээний үйл ажиллагаатай холбогдолтой санал гомдол, зөрчлийг хянан шийдвэрлэж, шаардлагатай бол ерөнхий байцаагчид санал оруулна.

Гурав. Газрын үйл ажиллагаа

холбоотой гэрээний талаархи мэдээллийн санг бүрдүүлэх, хөтлөх, хадгалах;

17. Газар нь Үл хөдлөх эд хөрөнгийн бүртгэлийн тухай хуульд заасны дагуу дараах үйл ажиллагааг явуулна:

л/бүртгэлийн үйлчилгээний хураамжийг зохих журмын дагуу хураан үйл ажиллагаагаа санхүүжүүлэхэд зарцуулах;

а/үл хөдлөх эд хөрөнгийн бүртгэлийн мэдүүлэг хүлээн авах, хянан шийдвэрлэх;

м/үл хөдлөх эд хөрөнгөтэй холбогдсон хууль тогтоомжийг сурталчлах, тайлбарлан таниулах, зөвлөлгөө өгөх;

б/үл хөдлөх эд хөрөнгө өмчлөгчийн өмчлөх эрхийг бүртгэж, баталгаажуулах;

н/үл хөдлөх эд хөрөнгийн талаархи мэдээлэл лавлагаа өгөх;

в/үл хөдлөх хөрөнгөтэй холбогдсон бүх гэрээг бүртгэж, баталгаажуулах;

о/үл хөдлөх эд хөрөнгөтэй холбоотой газрын кадастрын зураглал, түүний хэмжээ /масштаб/ болон шаардлагатай бусад үзүүлэлтүүдийг бүртгэлд хавсран хадгалах.

г/үл хөдлөх эд хөрөнгийн бүртгэлд үргэдчилсан тэмдэглэл хийх;

Дөрөв. Үл хөдлөх эд хөрөнгийн улсын бүртгэгч, түүний эрх, үүрэг

д/үл хөдлөх эд хөрөнгийн бүртгэлийн гэрчилгээг олгох;

18. Үл хөдлөх эд хөрөнгийн бүртгэлийг үл хөдлөх эд хөрөнгийн улсын бүртгэгч/цаашид “улсын бүртгэгч” гэх/ хариуцаж явуулна.

е/үл хөдлөх эд хөрөнгийг бусдын өмчлөл, эзэмшил, ашиглалтад шилжүүлэхтэй холбогдсон болон барьцааны гэрээний бүртгэл хөтлөх;

19. Улсын бүртгэгчээр хууль зүйн дээд боловсролтой, төрийн захиргааны албаны шалгалтад тэнцсэн, ял шийтгэлгүй хүнийг ажиллуулна.

ж/кадастрын бүртгэл, үнэлгээнд хяналт тавих;

20. Улсын бүртгэгч нь үл хөдлөх эд хөрөнгийн бүртгэлийн мэдүүлгийг хянаж хуульд заасан шаардлагыг хангасан гэж үзвэл түүнийг улсын бүртгэлд бүртгэх шийдвэр гаргана.

з/шүүхийн шийдвэр биелүүлэх байгууллагатай хамтарч үл хөдлөх эд хөрөнгийн албадан дуудлага худалдааг зохион байгуулж явуулах;

21. Улсын бүртгэгч нь хувийн дугаар бүхий тэмдэгтэй байх бөгөөд тэмдгийн загварыг Хууль зүйн сайд батална. Тэмдгийг бусад шилжүүлэх, ашиглуулахыг хориглоно.

и/үл хөдлөх эд хөрөнгийн бүртгэлтэй холбоотой баримт бичгийн архивыг хөтлөх;

22. Улсын бүртгэгч нь туслах бүртгэгчтэй байна. Туслах бүртгэгч нь улсын бүртгэгчийн удирдлага дор ажиллах бөгөөд хууль зүйн дээд боловсролтой байна.

к/үл хөдлөх эд хөрөнгө, түүнтэй

ҮЛ ХӨДЛӨХ ЭД ХӨРӨНГИЙН БҮРТГЭЛИЙН УЛСЫН БҮРТГЭГЧИЙН АЖИЛЛАХ ЖУРАМ

Нэг. Нийтлэг үндэслэл

1. Үл хөдлөх эд хөрөнгийн улсын бүртгэгч нь /цаашид "улсын бүртгэгч" гэх/ Үл хөдлөх эд хөрөнгийн бүртгэлийн тухай хуулийн дагуу үл хөдлөх эд хөрөнгийг улсын бүртгэлд бүртгэхдээ энэхүү журмыг дагаж мөрдөнө.

2. Улсын бүртгэгч нь үл ажиллагаандаа хуулийг дээлдэх, төрийн албан хаагчийн ёс зүйг сахих, шийдвэр гаргахдаа бусдын нөлөөнд үл автаж шударга байх зарчмыг баримтална.

Хоёр. Үл хөдлөх эд хөрөнгийн бүртгэлийн мэдүүлгийг хүлээн авах

3. Мэдүүлгийг хүлээн авахдаа Хууль зүйн сайдын баталсан маягтын дагуу бичигдсэн үл хөдлөх эд хөрөнгийн бүртгэлийн мэдүүлэг /цаашид "мэдүүлэг" гэх/ болон түүнд хавсаргасан бичиг баримтыг нэг бүрчлэн нягтлан үзэж, шаардлага хангасан гэж үзвэл мэдүүлэгт гарын үсэг зуран хүлээн авна. Ингэхдээ мэдүүлгийн асуултыг мэдүүлэг гаргач бүрэн гүйцэд, үнэн зөв хариулсан эсэхийг нарийвчлан шалгана.

4. Мэдүүлгийг дараахь тохиолдолд шаардлага хангаагүй гэж үзэж буцаана:

а/ мэдүүлэг гаргагч мэдүүлгийн асуултыг гүйцэд хариулаагүй, гарын үсэг зураагүй;

б/ мэдүүлэгт хавсаргах бичиг баримтын бүрдэл дутуу;

в/ нотариатаар зайлшгүй батлан гэрчлэгдэх бичиг баримт гэрчлэгдээгүй;

г/ тэмдэгтийн хураамж, үйлчилгээний хөлсийг тушаагаагүй, эсхүл илүү буюу дутуу тушаасан;

д/ бүрдүүлсэн бичиг баримт нь

илт хуурамч байх.

Мэдүүлгийг буцаахдаа энэ талаархи үндэслэлээ мэдүүлэг гаргагчид тайлбарлана.

5. Улсын бүртгэгч нь шаардлагатай гэж үзвэл үнэлгээний тайлан, газрын кадастрын бичиг баримтыг хяналтын албаар хянуулж, дүгнэлт гаргуулах, үл хөдлөх эд хөрөнгө байгаа газар биечлэн очиж үл хөдлөх эд хөрөнгийн тоо, хэмжээ, чанарын байдалтай танилцана.

6. Улсын бүртгэгч нь өмчлөх эрхийг нотлох бичиг баримтыг дутуу гэж үзвэл мэдүүлэг гаргагчаас нэмэлт материал шаардах эрхтэй.

7. Улсын бүртгэгч нь дараахь тохиолдолд мэдүүлгийг хүлээн авахаас татгалзана:

а/ мэдүүлэгт хавсаргагдсан бичиг баримтаар өмчлөх эрх нотлогдохгүй;

б/ бүрдүүлсэн бичиг баримт нь илт хуурамч;

в/ уг үл хөдлөх эд хөрөнгө урьд нь бүртгэгдсэн;

г/ тухайн үл хөдлөх эд хөрөнгийн өмчлөгч буюу эзэмшигчийн талаар маргаантай.

Улсын бүртгэгч нь мэдүүлгийг ямар үндэслэлээр хүлээн авахаас татгалзаж байгаа тухай мэдүүлгийн тусгай тэмдэглэлийн хэсэгт бичиж гарын үсэг зуран, тэмдгээ дарж буцаана.

8. Улсын бүртгэгч нь мэдүүлгийг нягтлан үзээд түүнийг бүртгэх эсэх талаар эргэлзэх тохиолдолд асуудлыг газрын даргад мэдэгдэж шийдвэрлүүлнэ.

9. Улсын бүртгэгч нь мэдүүлгийг

шаардлага хангасан гэж үзвэл улсын бүртгэлийн дугаар олгож, улсын бүртгэлийн дэвтэрт бичилт хийх зөвшөөрлийг туслах (бүртгэгчид олгоно).

10. Туслах бүртгэгч нь бүртгэлийн дэвтэрт хийх бичилтийг зохих журмын дагуу хар (бэхээр хөтөлж, бүртгэлийн дэвтэрт хавсаргах (бичиг баримтыг дугаарлаж, гарын үсгээ зурна.

11. Улсын бүртгэгч нь тэмдэгтийн хураамжийг зөв төлсөн эсэхийг хянаж төлбөрийн тасалбарыг бүртгэлийн дэвтэрт хавсаргана.

12. Улсын бүртгэгч нь туслах бүртгэгчийн гүйцэтгэсэн ажлыг хянаж улсын бүртгэлийн дэвтэрт гарын үсгээ зурж тэмдгээ дарна.

13. Улсын бүртгэлийн дэвтэрт бүртгэсэн тэмдэглэлийг үндэслэн улсын бүртгэгч бүртгэлийн гэрчилгээ олгоно. Гэрчилгээ олгох журмыг Хууль зүйн сайд тогтооно.

Гурав. Үл хөдлөх эд хөрөнгийн бүртгэлд нэмэлт, өөрчлөлт оруулах, барьцааны гэрээг бүртгэх

14. Улсын бүртгэгч нь үл хөдлөх эд хөрөнгө бусдын өмчлөлд шилжих гэрээ, эрх бүхий байгууллагын шийдвэр зэргийг үндэслэн бүртгэлийн шаардлага хангасан гэж үзвэл үл хөдлөх эд хөрөнгийг бүртгэх тухай шийдвэр гарган туслах бүртгэгч бүртгэлийн дэвтэрт тэмдэглэл хөтөлнө.

15. Үл хөдлөх эд хөрөнгө өмчлөх эрх өөр эзтээдэд шилжсэн тохиолдолд түрүүчийн өмчлөгчийн бүртгэлийн гэрчилгээг хүчингүй бιолгож, дараагийн өмчлөгчид шинээр гэрчилгээ олгоно.

Хүчингүй болгосон гэрчилгээнд тэмдэг дээрж, бүртгэлийн дэвтэрт хавсарган хадгална.

16. Улсын бүртгэгч нь үл хөдлөх эд хөрөнгө эзэмших, ашиглах болон барьцааны

гэрээг бүртгэж, уг гэрээн дээр энэ тухай тэмдэг дарж гарын үсгээ зурна.

Дөрөв. Бүртгэлд урьдчилсан тэмдэглэл хийх, бүртгэлийг түдгэлзүүлэх

17. Улсын бүртгэгч нь иргэд, хуулийн этгээдийн өмчлөх эрхээ хамгаалуулахаар гаргасан өргөдөл, хүсэлтийг үндэслэн бүртгэлд урьдчилсан тэмдэглэл хийж болно.

18. Улсын бүртгэгч нь урьдчилсан тэмдэглэл хийсэн тохиолдолд маргагч талууд тохиролцоонд хүртэл, эсхүл шүүхийн шийдвэр гартал уг бүртгэлд ямар нэг хөдөлгөөн хийхийг түдгэлзүүлэх эрхтэй.

Тав. Лавлагaa, хуулбар өгөх, архивтай харилцах

19. Улсын бүртгэгч нь хуулиар хориглосноос бусад тохиолдолд үл хөдлөх эд хөрөнгийн бүртгэлтэй холбоотой мэдээлэл лавлагааг хүсэлт тавьсан этгээдэд гаргаж өгөх зөвшөөрөл олгоно.

Энэхүү зөвшөөрлийг үндэслэн туслах бүртгэгч холбогдох мэдээллийг гаргаж өгнө.

20. Улсын бүртгэгч нь архиваас өөрийн хариуцсан бүртгэлийн дэвтрийг ажлын цагаар авах эрхтэй.

21. Архивын ажилтан нь улсын бүртгэгчид архиваас дэвтэр олгох, түүнийг эргүүлэн аваадаа дэвтрийн дугаар, дэвтэрт хавсаргасан бичиг баримт болон хуудасны тоог тэмдэглэн авч бүрэн бүтэн байдлыг нь шалгаж гарын үсгээ зуруулна.

Зургаа. Үл хөдлөх эд хөрөнгийн бүртгэлтэй холбогдуулан хяналт шалгалаа явуулах

22. Улсын бүртгэгч нь үл хөдлөх эд хөрөнгийн бүртгэлтэй холбоотой мэдээллийн дагуу хяналт шалгалаа явуулах байцаагчийн эрхтэй байна.

23. Улсын бүртгэгч нь хяналт шалгалт явуулах явцад илэрсэн зөрчлийг арилгуулах талаар холбогдох этгээдэд шаардлага тавьж, үл хөдлөх эд хөрөнгийг бүртгэлээс нуун дарагдуулсан буюу тоо хэмжээг нь бууруулсан гэм буруутай этгээдэд Үл хөдлөх эд хөрөнгийн бүртгэлийн тухай хуульд заасны дагуу торгууль ногдуулна.

24. Хяналт шалгалтаар буруу мэдүүлэг гаргасан нь тогтоогдох бүртгэлийн дэвтирийг цаашид хөтлөх боломжгүй болсон бол улсын бүртгэгч нь энэ тухай үндэслэлийг бичиж шинээр дэвтэр нээж хөтлөх шийдвэр гаргаж хохирлыг буруутай этгээдээр төлүүлнэ.

25. Хууль зүйн яам болон Үл хөдлөх эд хөрөнгийн бүртгэлийн газар, холбогдох бусад байгууллагаас хийж буй хяналт, шалгалтад улсын бүртгэгч үйл ажиллагаагаа үнэн зөв тайлagnahs үүрэгтэй.

26. Улсын бүртгэгч нь үл хөдлөх эд хөрөнгийн бүртгэлийн үйл ажиллагаатай

холбоотой хууль тогтоомж зөрчсөн тохиолдолд Иргэний хууль, Эрүүгийн хууль, Үл хөдлөх эд хөрөнгийн бүртгэлийн тухай хуульд заасны дагуу хариуцлага хүлээнэ.

Долоо. Бусад

27. Үл хөдлөх эд хөрөнгийн бүртгэлийн дэвтэр бусад бичвэрт засвар хийхийг хориглоно. Засвар хийх зайлшгүй шаардлага гарсан тохиолдолд засвар хийсэн улсын бүртгэгч нь энэ тухай дэвтэрт тэмдэглэж гарын үсэг зурна.

28. Үл хөдлөх эд хөрөнгийн бүртгэлийг буруу хийсэн тохиолдолд түүнийг уг бүртгэлийг хийсэн бүртгэгч, эсхүл ерөнхий байцаагч хүчингүй болгож залруулга хийх шийдвэр гаргана.

29. Улсын бүртгэгч бүртгэлийн гэрчилгээнд алдаатай бичилт хийсэн бол уг гэрчилгээг хүчингүй болгож байгууллагын санхүүд тушаана.

МОНГОЛ УЛСЫН ЗАСГИЙН ГАЗРЫН ТОГТООЛ

2000 оны 6 дугаар
сарын 14-ний өдөр

Дугаар 85

Улаанбаатар
 хот

**Ерөнхий байцаагчийн эрх олгох,
эрхийг хүчингүй болгох тухай**

Төрийн хяналт шалгалтын тухай хуулийн 21 дүгээр зүйлийн 3 дахь хэсгийг үндэслэн Монгол Улсын Засгийн газраас ТОГТООХ нь:

1. Хөдөө аж ахуйн улсын хяналтын албаны дарга Нанцагийн Батсуурьт Мал эмнэлгийн хяналтын улсын ерөнхий байцаагчийн эрх олгосугай.

2. Энэ тогтоол гарсантай холбогдуулан "Улсын ерөнхий байцаагчийн эрх олгох, эрхийг хүчингүй болгох тухай" Засгийн газрын 1998 оны 2

дугаар сарын 12-ны өдрийн 11 дүгээр тогтоолын 1 дүгээр зүйлийн "...Чулууны Намжилдоржид Мал эмнэлгийн хяналтын улсын ерөнхий байцаагчийн, ..." гэсэн хэсгийг хүчингүй болгосугай.

**Монгол Улсын Ерөнхий
сайд**

P.АМАРЖАРГАЛ

**Хөдөө аж ахуй, үйлдвэрийн
сайд**

Ч.СОДНОМЦЭРЭН

Монгол Улсын Их Хурлын Тамгын газраас гаргав.
Хаяг: "Төрийн мэдээлэл" эмхтгэлийн зөвлөл

Улаанбаатар-12
Төрийн ордон

329612
Индекс 14003

Улсын Их Хурлын Тамгын газрын
Хэвлэх хэсэгт хэвлэв.

329487